„PROCESUL EUROPENELOR“

La numai două zile după încheierea ediției italiene a C.E., marți 24 iunie, prestigioasa revistă italiană „Guerin Sportivo“, care apare la Bologna, a organizat la Ravenna – orașul unde s-a sfîrșit, în exil, marele Dante – o conferință de presă, de fapt o masă rotundă, intitulată de inițiatorii ei **„Procesul europenelor“**. Au participat, printre alții, Italo Cucci, directorul revistei **Guerin Sportivo**, și S. Germano, din partea aceleiași publicații, Nando Martelini, crainicul sportiv al televiziunii italiene, Paolo Carbonne, crainic sportiv la radioteleviziunea italiană, Ermanno Zacchini, șeful sectorului internațional al Uniunii italiene a sportului popular, cu sediul la Ravenna. Au fost, de asemenea, invitați numeroși ziariști ai unor cotidiene de sport din Italia, R.F. Germania și Olanda, precum și jucătorul vest-german H. Müller, cîștigător al premiului „Bravo '80“, acordat anual celui mai bun fotbalist, pînă la vîrsta de 24 de ani, în competițiile europene.

Hansi Müller, *cîștigătorul premiului Bravo '80, unul dintre cei mai buni jucători ai R.F.G., recent campioană continentală, într-o caracteristică atitudine la finalizarea unei acțiuni de atac* Foto: A. P. AGERPRES

Prezent la această importantă acțiune, care și-a propus o retrospectivă analitică a întrecerii celor mai bune opt echipe reprezentative de pe continent, am reținut cîteva elemente de concluzie cărora am vrea să le dăm prioritate în cadrul expunerii. Pe scurt, la Ravenna s-a spus că recentul **C.E. s-a situat mult sub nivelul așteptărilor, atît pe plan organizatoric-financiar, cît și fotbalistic.** Referitor la acest din urmă aspect, s-a afirmat chiar că față de alte competiții internaționale de amploare, în care au apărut sisteme noi de joc, idei noi în concepție, dinamică și stil — cum au fost fotbalul atletic sau fotbalul total — **de astă dată s-a făcut, din păcate, foarte mult simțită predilecția pentru așa-zisul „calcio non calcio“ sau antifotbal.** Așa să fie oare?

Fără îndoială că o astfel de apreciere, susținută mai ales de gazde, a fost generată, în principal, de starea de insatisfacție care a cuprins fotbalul peninsular în urma rezultatului modest obținut de „squadra azzurra“, clasată pe locul IV în final și nu pe primul loc, așa cum au sperat susținătorii acesteia. Au fost însă și destule păreri care au văzut și „brînza din șvaițer“, nu numai găurile. Ele au aparținut îndeosebi celor care au urcat pe podium. Aveau poate și interes să o facă. În ceea ce ne privește, ca parte neutră, nu vom încerca formularea unor puncte de vedere proprii în contextul unei sumare treceri în revistă a principalelor probleme și momente ale ediției italiene a C.E. Pentru început, cîte ceva despre...

...R.F. GERMANIA ȘI BELGIA – ECHIPELE CELE MAI TINERE

Prin tragere la sorți, participantele la turneul final au fost împărțite, după cum se știe, în două grupe. La prima vedere, inegale valoric. Impresia celor mai mulți, înainte de începerea competiției, era că prima grupă — alcătuită din R.F.G., Olanda, Cehoslovacia și Grecia — este inferioară în ansamblu celei de a 2-a grupe, din care făceau parte Italia, Anglia, Spania și Belgia. Se trecea, desigur, cam ușor peste o evidență a performanțelor, care arăta că R. F. Germania este dublă campioană mondială și o dată cîștigătoare a C.E.; că Cehoslovacia este ultima cîștigătoare a titlului continental și că Olanda este de două ori consecutiv finalistă la C.M. Dealtfel, deloc întîmplător, învingătoarele în ambele finale, și în cea de la Neapole, și în cea de la Roma, au fost componente ale grupei A.

Și acum, să vedem cum arată un clasament al participantelor după media de vîrstă: R.F.G. = 25 de ani, Belgia = 26, Spania — 26,5, Italia = 27, Cehoslovacia = 27,5, Grecia = 27,5, Anglia = 28 și Olanda — 29. Se poate desprinde de aici că VÎRSTA MEDIE A ECHIPELOR REPREZENTATIVE PARTICIPANTE LA MARILE COMPETIȚII ESTE ÎN GENERAL RIDICATĂ. În același timp însă nu poate scăpa atenției „amănuntul“ că cele patru echipe finaliste se înscriu în primele 5 locuri ale clasamentului pe vîrste. Ceea ce denotă că, **pe lîngă experiența competițională, este nevoie și de multă vigoare fizică.** Și să mai reținem că R.F.G. și Belgia, cele mai bune echipe ale întrecerii, au și cele mai tinere loturi.

O SINGURĂ REVELAȚIE AUTENTICĂ ȘI CAM MULTE DECEPȚII

Trecînd la o succintă caracterizare a comportării celor 8 echipe, va trebui să ne oprim, în primul rînd, asupra acelora care prin evoluția lor au confirmat fie valoarea, fie forma manifestată în ultima vreme. Este vorba de echipele R. F. Germania, Cehoslovaciei și Greciei. Reprezentativa vest-germană, antrenată de Derwall, un tehnician iscusit, tenace și sobru, s-a impus printr-o mare omogenitate, prin disciplină de joc, printr-o bună orientare tactică. Cîștigînd titlul continental, Derwall a infirmat ideea potrivit căreia plasarea C.E. la un interval scurt, în raport de competițiile europene de club, ar fi contribuit decisiv la scăderea potențialului psiho-fizic al jucătorilor. O astfel de scuză, invocată pe alocuri, n-a mai putut rezista deloc însă atunci cînd fotbaliștii vest-germani, prezenți în nu mai puțin de 5 echipe în fazele finale ale cupelor europene, au reușit să termine neînvinși, pe primul loc, în întrecerea celor mai bune reprezentative din continent. Se poate vorbi în această situație mai curînd de o judicioasă dirijare a efortului în contextul unui program de pregătire bine dozat și bine condus. S-ar mai putea vorbi, de asemenea, și de o bogată bază de selecție pe care a avut-o la dispoziție antrenorul Derwall, lucru care i-a permis să aleagă jucători nu numai în funcție de valoare, ci și disponibilitățile lor fizice.

O altă echipă care a confirmat este aceea a **Cehoslovaciei**. A confirmat însă mai mult prin performanța obținută și mai puțin prin calitatea jocului prestat. Echipa antrenată de **Venglos** a căutat să evite la maximum complicațiile, a folosit ca principală armă tactică temporizarea — împinsă uneori pînă la antijoc — a mizat mult pe tăria nervilor proprii, încercînd să speculeze și cele mai mici momente de descumpănire a adversarului. Și a reușit să rămînă pe podium, schimbînd aurul în bronz.

După unii o revelație, **Grecia** se menține pe linia unor bune comportări care i-au permis în ultimii ani un salt valoric în ierarhia europeană. Întrecînd în preliminariile C.E. puternicele reprezentative ale U.R.S.S. și Ungariei, echipa condusă de **Panagulias** s-a bazat atunci, ca și acum în Italia, pe o mare vigoare fizică, pe un exemplar spirit de echipă și — nu de puține ori — a scos la iveală virtuți tehnice care nu numai că au colorat jocul în ansamblu, ci i-au adus și o notă de eficacitate în plus.

În categoria „decepțiilor“, cam multe, s-ar înscrie **Italia, Spania, Anglia** și mai ales **Olanda**. Italia a plătit, se pare, tribut atitudinii de conservatorism — atît în alcătuirea echipei, cît și în exprimarea ideii de joc — manifestate de antrenorul **Enzo Bearzot**. Italia a dorit mult să cîștige C. E. la ea acasă, s-a zbătut de fiecare dată pentru victorie și a făcut-o onest și demn, numai cu arme specifice fotbalului, dar s-a izbit mereu de propria-i neputință de a se realiza în atac, părînd paralizată fără **Paolo Rossi**, prezent în zilele europenele pe banca acuzaților, în tribunalul de la Roma, în loc să fie în teren. Exprimîndu-ne mai plastic, „squadra azzurra“ ar putea fi **comparată cu o peniță fără vîrf care**, oricît s-ar strădui, nu poate scrie nici frumos și nici citeț. Și ar mai fi de adăugat că, în ciuda unor previziuni răutăcioase, potrivit cărora Italia, ca țară gazdă, urma să joace în 12 jucători (adică plus arbitrul), în realitate ea a fost, cu regularitate aproape dezavantajată de cavalerii fluierului. Ceea ce a contat foarte mult.

Anglia s-a comportat inegal, a acționat adeseori stereotip și n-a mai avut parcă tenacitatea și răbdarea caracteristice fotbalului britanic, grație cărora acesta reușea mai totdeauna să-și macine adversarii și să-i învingă. Înfrîngerea în fața Italiei a scos-o practic din lupta pentru un loc mai bun, pe care-l merita în ierarhia europeană, ținînd seamă de marele său potențial fotbalistic. În ceea ce privește **Spania**, ea a avut, după un început promițător, o foarte simptomatică cădere fizică, la care s-a adăugat și o anumită doză de infatuare a unor jucători, precum și eroarea antrenorului L. Kubala de a nu fi operat modificările care se impuneau în formație înaintea meciului cu Belgia. Cînd a făcut acest lucru, în partida cu Anglia, era de-acum tîrziu. În sfîrșit, ceva despre o mare decepție, **Olanda**. Echipa care a lansat și a pus cîndva în practică ideea „fotbalului total“, a fost de astă dată o palidă prezență, un fel de mașină cu piesele uzate, făcînd eforturi să funcționeze, dar nereușind să inspire încredere că va putea ajunge pînă la capăt. Ceea ce s-a și întîmplat. O singură dată Olanda a fost... Olanda în repriza a doua a meciului cu R.F.G., cînd s-a aflat la un pas de egalare și, poate, cine știe...

Și acum, totul despre... **Belgia**, marea revelație a europenelor italiene. Mai întîi, să reamintim că ea a terminat întrecerile din cadrul calificărilor pentru turneul final al C.E. fără nici o înfrîngere, deși a avut ca adversari formații ca Austria, Scoția și Portugalia. Aceasta ar fi trebuit să însemne un avertisment pentru Italia, Anglia și Spania. Cum însă nu prea a fost băgată în seamă, Belgia a ținut să-și arate treptat colții, punînd pentru fiecare adversar în parte probleme tactice greu de... digerat. Cu Anglia a aplicat apărarea agresivă; cu Spania, jocul la ofsaid; cu Italia — temporizarea și arma psihică de măcinat nervii; cu R. F. Germania a jucat din toate cîte ceva, surprinzînd mai ales prin buna organizare a jocului, prin inventivitatea construcțiilor și ruperile de ritm din zona de finalizare. Și așa era gata-gata să cucerească și titlul continental, într-un final în care a fost superioară reprezentativei R.F.G. Nu a avut și șansa de a înscrie golul victoriei sau cel puțin de a evita înfrîngerea, cînd mai rămăseseră două minute de joc! Dar, deși învinsă, **Belgia rămîne surpriza plăcută a ultimei ediții a C.E.**, cu toate că presa italiană, judecînd-o după „egalul“ care a barat calea spre finala mare a „squadrei azzurra“, a acuzat-o de promovarea antijocului. O judecată mult prea aspră care nu ține seama de adevăr.

CEVA ȘI DESPRE FOTBALUL PROPRIU-ZIS

După o competiție de amploarea unui campionat european intertțări se impune, firesc, să pătrundem ceva mai adînc și în problemele care țin de conținutul jocului. Adică de fotbalul propriu-zis. Să ne oprim, așadar, asupra a ceea ce caracterizează, din punct de vedere tehnic, C.E. recent încheiat. ● Au strălucit peste tot aproape apărările. Se joacă uneori și cu doi „libero“; alteori, în funcție de necesități, libero-ul își mărește raza de acțiune, implicîndu-se tot mai mult în dinamica generală a echipei. ● În lupta pentru recuperarea balonului, a apărut tot mai des folosită (la Belgia, în special) ideea atacului de deposedare colectivă, simultan cu toată echipa, sau cu o mare parte a echipei, mai ales în zona centrală a terenului, unde manevra aceasta tactică se poate combina și cu „pasul la ofsaid“. ● Participarea apărătorilor în fazele de atac a devenit o regulă generală, dar randamentul activității lor ofensive este încă scăzut, datorită nesincronizării acțiunilor în ansamblul echipei. ● Pe plan tehnic nu s-au observat noutăți și nici o creștere a calității execuțiilor. Dimpotrivă, în multe cazuri greșelile de tehnică au ieșit în evidență, influențînd negativ cursul jocului. ● Preocupările vizînd îmbunătățirea modului de acțiune în ofensivă, și de aici a eficacității, nu au avut finalitatea scontată. Atacanții, cu unele excepții (Van der Elst, Ceulemans, Keegan, Dani, Hrubesch), nu au dovedit suficientă personalitate, iar dinamica în ofensivă este mai mult la discreția improvizației și prea puțin dependentă de o anumită idee de joc. ● Eficacitatea în atac poate fi considerată ca nesatisfăcătoare. S-au marcat 4 goluri în etapa întîi, 13 în a doua, 5 în a treia și alte 5 în cele două finale. În total, deci 27 de goluri în 14 partide, aproximativ 2 de meci. Cam puțin ● În schimb, lista golgeterilor cuprinde nu mai puțin de 22 jucători! Pe de o parte, este bine, demonstrînd participarea a cît mai mulți componenți ai echipei, și din toate compartimentele, la finalizare. Dintre aceștia, doar patru au depășit cifra minimă de un gol: Allofs (3), Hrubesch, Kist și Nehoda (2). Aceasta denotă o insuficientă afirmare a unor presupuși oameni de gol. ● Un mare accent s-a pus pe factorul psihic, care s-a dovedit determinant în unele jocuri (Italia — Belgia, Italia — Cehoslovacia, Belgia — Spania). Se mizează uneori prea mult pe enervarea adversarului și, de aici, apar numeroase manifestări de antijoc.

CELE MAI FRUMOASE SECVENȚE DE JOC

La o selecție care și-ar propune să scoată în evidență jocurile sau părțile de joc cele mai spectaculoase, mai atractive, ale întregului campionat, opțiunea noastră s-ar opri, în ordine, asupra următoarelor întîlniri: 1. finala R.F.G. — Belgia, în întregime; 2. partida Italia — Anglia, în special repriza a doua; 3. repriza a doua a meciului Anglia — Spania; 4. repriza a doua a meciului R.F.G. — Olanda; 5. fragmente din ambele reprize ale întîlnirii Italia — Spania; 6. fragmente din jocurile Belgia — Spania și R.F.G. — Grecia. Și cam atît. Iar dacă ar fi să facem o sumă a tot ceea ce am considerat de bun nivel tehnic și spectacular, aceasta ar însemna aproximativ 4—5 partide. Adică, o treime din numărul lor total. Foarte puțin.

ARBITRAJE ÎN... OFSAID

În cele 14 meciuri ale C.E. din Italia au oficiat la centru 12 arbitri, 2 dintre ei (N. Rainea și Linemayer) conducînd de cîte două ori, fiind delegați în finalele pentru locurile 1—2 și, respectiv, 3—4. **Nici unul dintre cei 12 arbitri nu a reușit să se ridice la un nivel calitativ superior, încadrîndu-se de fapt în aprecierea generală dată competiției, adică modestă.** Au fost și cazuri, nu puține, în care deciziile luate s-au aflat în flagrantă contradicție și cu regulamentul, și cu adevărul. Așa, de pildă, la meciul Olanda — Grecia, arbitrul Prokop (R.D.G.) a sancționat cu 11 m formația elenă pentru că portarul Konstantinou a simulat un fault comis asupra lui (!), cînd pentru așa ceva se impunea un cartonaș galben. La jocul Italia — Spania, Palotai (R. P. Ungară) a refuzat ambelor echipe cîte un penalty clar ca lumina zilei. În întîlnirea R.F.G. — Olanda, francezul Wurtz n-a acordat echipei olandeze un 11 m, evident, la scorul de 1—0 pentru R.F.G., pentru a-i oferi un altul, complet gratuit, atunci cînd rezultatul era 3—0 pentru echipa vest-germană. În meciul Anglia — Spania, Linemayer a anulat spaniolilor, pentru un ofsaid imaginar, un gol perfect valabil, înscris de Dani. La rîndul său, N. Rainea, surprins departe de fază, a acordat Belgiei, în finala cu R.F.G., un 11 m pentru o infracțiune care s-a petrecut în afara suprafeței de pedeapsă. În schimb, portughezul Garrido n-a văzut (sau s-a făcut că nu vede) un henț în careul belgian, în partida cu Italia. Acestea au fost doar cîteva dintre exemplele în care deciziile eronate ale arbitrilor au avut o pondere majoră în stabilirea rezultatului. Lor li se adaugă încă multe alte greșeli, cum ar fi: neaplicarea legii avantajului, tolerarea jocului dur, a simulărilor de tot felul, a tragerilor de timp, acordarea unor compensații echipelor frustrate la un moment dat. Interesant de remarcat este și faptul că, potrivit notărilor presei italiene, Linemayer (Austria) deține nota cea mai mare — 8 (meciul Italia — Cehoslovacia), în timp ce Prokop (R.D.G.) — nota cea mai mică, 5 (Olanda — Grecia).

PUBLICUL, MAI MULT DE JUMĂTATE ABSENT

La cele 14 partide organizate pe stadioanele din Roma, Milano, Torino și Neapole au fost prezenți în total aproximativ 385 000 spectatori, față de aproape un milion de locuri, reprezentînd capacitatea maximă a celor patru stadioane. Deci, mai puțin de jumătate din spectatorii considerați teoretic a fi prezenți. În medie, cam 27 500 de spectatori de meci. Pe orașe, cifrele spectatorilor arată astfel: Roma 125 000, Neapole și Torino cîte 90 000, Milano (cu un joc mai puțin, ca și Torino) 80 000. La cele patru meciuri în care a jucat Italia au fost prezenți 180 000 de spectatori. Cauzele acestei situații? Una din ele ar fi scandalul din fotbalul italian, acum în faza de proces la tribunal, care a îndepărtat pe foarte mulți de stadioane. Alte cauze sînt de ordin organizatoric: plasarea în timp a C.E., într-un sezon cînd lumea este plecată în vacanță, programarea meciurilor la ore nepotrivite și transmiterea lor în direct la televiziune. Urmarea? Tribune aproape goale la multe partide, oferind un aspect dezolant, impropriu pentru o mare competiție internațională.

CEL MAI BUN „UNSPREZECE“

Așa cum se obișnuiește, și cu prilejul C.E. recent încheiat presa de specialitate italiană a organizat o anchetă pentru desemnarea celui mai bun „unsprezece“ al campionatului. Iată-l, așa cum a fost prezentat în numărul din 25 iunie al ziarului „La Gazzetta dello Sport“: **Zoff** (**Arconada**) — **Kaltz, Krol, Collovati, Gentile** — **Schuster, Van Moer, H. Müller** — **Rummenigge, Allofs, Ceulemans.** Așadar, 5 jucători din R.F.G., aproape jumătate din echipă, 3 italieni, 2 belgieni, cîte un olandez și un spaniol.

SCHUSTER, NR. 1!

În cadrul mesei rotunde de la Ravenna, organizată de publicația italiană „Guerin Sportivo“, s-a stabilit și cel mai bun jucător al C.E. '80. El este vest-germanul Schuster, în vîrstă de 21 ani, care, deși a evoluat numai în două meciuri ale echipei sale, a dovedit calități fotbalistice excepționale, considerîndu-se că are toate șansele de a deveni un jucător de super-clasă. Au mai primit voturi colegii de echipă ai lui Schuster, H. Müller și Rummenigge, precum și belgianul Van Moer care, la 35 de ani, constituie un mare exemplu de pregătire, seriozitate și dăruire sportivă, pentru tinerele generații.

Mihai IONESCU